

KATEŘINA
PANTOVIČ

KDO SE
PŮSTARÁ
O ANNU

The illustration depicts a woman's face and upper torso. She has a pink headscarf with the word "MARTYR.." written on it. She wears round, reflective sunglasses. Her face is covered in various tattoos, including a grid pattern on her cheek and a cross on her forehead. She has red lips and is holding a melting ice cream cone with red and blue toppings. Her chest is also tattooed with a cross and the word "Ness". The background is a solid light blue color.

motto

Kdo se postará o Annu

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

motto

Kateřina Pantovič
Kdo se postará o Annu – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

KATEŘINA
PANTOVIČ

KDO SE
PŮSTARÁ
O ANNU

PRAHA 2020

MÉMU MUŽI.
PROTOŽE TAM,
KDE JSI TY,
JE MŮJ DOMOV.

MÍŠOVI,
KTERÝ ODEŠEL
PŘÍLIŠ BRZY.

„Tak to probereme od začátku,“ řekne Adam a nervózně poposedne. Odloží dokonce svůj poznámkový blok. Většinou ho celých šedesát minut nedá z ruky, ale poznámky si píše málokdy.

Vlastně neví, proč ho odložil. Sedí tu nejzajímavější klientka, jakou kdy měl. Jestli by nějaké poznámky měly smysl, pak právě ty z jejich společných sezení. Adam ale tuší, že nebudou potřeba. Že si bude schopný vybavit každý detail jejich rozhovoru a psaní by zbytečně odvádělo jeho pozornost.

„Já nevím, Adame, co bychom měli probírat od začátku. Naopak vám říkám, že jsme u konce,“ usměje se Olívie.

Adam ví, že ji jen tak neoblafne. Už když tu větu říkal, věděl, že je to jen zoufalá snaha získat čas. Olívie k němu chodí už šest měsíců. A Adam má teď pocit, že tuhle terapii trochu podcenil. Zadání, se kterým ho vyhledala, bylo přece tak absurdní. Celou dobu si myslel, že je to spíš hra, že Olívie jen potřebovala dát jejich setkáním nějaký rámeček, ale dneska z ní má pocit, že je snad vážně schopná to udělat.

„Nemůžete se zabít, Olívie,“ řekne po chvíli mlčení.

„Ale to už jsme přece probrali. Můžu. A vy tomu nemůžete žádným způsobem zabránit, přišla jsem sem už rozhodnutá, to přece víte,“ mluví Olívie o svojí naplánované smrti s takovou samozřejmostí, jako by šlo

o to, co bude zítra vařit k večeři. Jenže při téhle večeři se bude podávat hromádka pečlivě nashromážděných plátíček prášků na spaní.

„Donesla jsem vám dárek,“ vstane Olívie a přinese z chodby do Adamovy pracovny docela rozměrný balík v pruhovaném papíru. „Ale otevřete si ho, až tady nebudu,“ začne se smát a Adam se na ni trochu káravě podívá.

„Myslela jsem, až nebudu tady u vás v ordinaci, ne až tady opravdicky nebudu... úplně.“

„Není to ordinace, Olívie, říkal jsem vám to už několikrát. Opravdu si myslím, že byste měla vyhledat lékařskou pomoc. Psychiatra. Na tohle je terapie nedostatečná.“

„Dobře víte, že nejsem nemocná. Jste hodnej, ale už se na to vykašlete. Proč bych měla brát prášky na to, abych dostala chuť žít? Aby mi tenhle svět začal připadat míň šílenej? To by přece byl teprve důkaz skutečného šílenství. Pamatujete si, jak ve školce dělali to tuhý hovězí, co se nedalo rozžvýkat ani spolknout? Zvracecí reflex jel na plný obrátky, učitelky stály nad náma a nutily nás to přes veškerej odpor dojíst. Aby nebyly paní kuchařky smutný, aby se rodiče nezlobili...“ Adam pokýve hlavou. Ano, z dětství si vybavuje přesně ty stejné zážitky.

„Tak vidíte. Můj život je tuhý hovězí a já už vím, že se dojídat nemusí.“

Můj ateliér má celých třicet metrů čtverečních a je na Vinohradech. Mám diplom z Akademie výtvarných umění a ruce mi voní terpentýnem. Jsem malířka, jak jsem si vždycky přála.

Můj poslední obraz, jak můžete vidět, má velikost 220 × 180 centimetrů. Jmenuje se *Kurva na Vypichu*. Stará vyžilá blondýna opřená o zeď se startkou v puse. Ta svěšená kůže na pažích mi dala docela zabrat a vidím tam pořád jisté nedokonalosti, ale ty oči! Ty se mi vážně povedly. Použila jsem olej, i když normálně mám radši akryl, protože rychleji schne. Jenže když jsem začínala s tímhle obrazem, už jsem věděla, co dneska večer udělám, a líbila se mi představa, že já už tu nebudu, ale můj obraz bude ještě dýchat, barvy schnout a měnit odstín.

Moje poslední umělecký dílo, který dokončím během dnešního večera, se jmenuje *Projekt Suicidium*. Alternativní názvy byly: *Akt odnětí vlastního života*, *Urážka Boha*, *Prostředek odčinění selhání*. Všechny názvy se mi moc líbí, až mě mrzí, že se člověk může zabít jenom jednou.

Načetla jsem toho o sebevraždách hodně. Slyšeli jste třeba pojem altruistická sebevražda? Příkladem může být starý člověk, který svůj život ukončí proto, aby mladším lidem v komunitě zanechal větší množství potravy. V některých eskymáckých kulturách je tenhle

krok vnímán dokonce jako projev vážnosti, odvahy nebo moudrosti.

Jdu si napustit vanu, protože chci mít naprostou jistotu, že už se neprobudím. Vymyslela jsem proto geniální trojkombinaci. Nadrtím si čtyři platička stílnoxu do koly, vlezu si do vany a pro jistotu ještě přetnu tepny na zápěstí. Buď se otrávím, utopím, nebo vykrvácím. Ideálně všechno najednou.

Dopis na rozloučenou nechám v šuplíku, rafinovaně schovanej pod diplomem, a jdu už pomalu do tý vany.

Překvapuje mě, že vůbec nejsem nervózní. Piju svůj koktejl a koukám, jak rychle červená voda kolem mého těla. Hladina mi pomalu stoupá k nosu, chci ještě nohou pohnout kohoutkem a vypnout vodu, ale vůbec se mi nedaří ji zvednout.

Vytopím paní Slunéčkovou, do prdele, je poslední věta, která mi proletí hlavou. Teda – aspoň touhle hlavou. Hlavou Olívie Soukupové.

ADAM ~~~~~

Večer Adam pochopitelně nemůže usnout. Snaží se si číst, ale jeho myšlenky se neustále vracejí k Olívii. Neví, jak se jmenuje příjmením, neví, kde bydlí, neví, jestli udělá to, na co se u něj půl roku připravovala. Dost možná se to ani nikdy nedozví. Je si ale jistý, že ho to bude tížit do konce života.

Olívie mu o svém plánu řekla hned na prvním sezení. Měl půl roku na to, aby jí to rozmluvil, ale nedokázal to. Vlastně mu sezení od sezení připadala přesvědčenější a odhodlanější. *Proč k němu vůbec chodila?* Musela vědět, jak mu ublíží. Neměl na to vůbec přistoupit. Varovným signálem měla být už ta erekce, kterou měl hned při prvním podání ruky.

A pak všechny ty ostatní. Celkem pětadvacet. Olívie to musela vědět. Byla ten typ ženy, pro niž je koketování přirozená forma komunikace.

Pokaždé přišla stylově oblečená, perfektně namalovaná a navoněná. Tu vůni si občas chodil připomenout čichnutím k polštářku, který si vždycky položila na klín a celou hodinu ho hladila. Tak jako si těhotné ženy něžně hladí břicho.

Měl by jít vrátit diplom. Dopíjí poslední doušek whiskey a doufá, že zabere aspoň na pár hodin. Má na Olivii příšerný vztek. A taky ji příšerně miluje.

OLÍVIE

Najednou jsem slyšela pískání, jako když jsem byla malá a pustila brzy ráno televizi, kde ještě nic nedávali, ani teleshopping. Kolem mě byla spousta barev. Trošku připomínaly moje tahy štětcem, vlnily se všude kolem a vodu už jsem cítila taky úplně všude. Natekla mi do uší, nosu a plic a já jsem najednou byla taky voda.

Asi jsem už mrtvá, svoje tělo vůbec necítím. Je to trochu jako spánek a trochu jako plavání. Trochu veselý a trochu smutný. Trochu konec a trochu začátek.

Čekám, kdy barvy začnou blednout, život zhasne a zatáhne se za ním opona. Bude mít závěrečný titulky?

Jenže barvy najednou dostávají konkrétní obrysy. Ty temně fialový šmouhy vypadají jako malý ryby. Vidím to teď docela jasně. Jsem trochu zmatená, vlastně jsem si posmrtný život nijak moc nepředstavovala, ale tohle vypadá spíš jako spořič obrazovky než jako moje smrt.

Hýbnu ploutví a chci se podívat na druhou stranu. Hýbnu ploutví? Mám ploutev?! Mám ploutev a vím, jak s ní hýbat! *Prosím tě, uklidni se, Olivo. Spolykala jsi čtyři platička stilnoxu, to je jasný, že se ti teď chvíli budou zdát divný sny, pak se objeví to černo, prázdno, nic. A oprávdicky umřeš.* Uklidňuju se, ale pořád trochu rozrušeně otevírám žábry.

LOTTA ~~~~~

Rozhlédněte se kolem. Kuchyně nevypadá moc uspořádaně. Vedle hory použitého nádobí je ještě prkýnko a na něm půlka jablka. Tu druhou půlku sbalila máma ráno Lottě do školy a tuhle si chtěla sama vzít do práce, ale nebyl čas. Rána jsou pro ni hektická, musí všechno připravit. Mohla by to udělat večer, jenže to

už radši odpočívá a říká si, že si ráno přivstane. Ale ve skutečnosti si nikdy nepřivstane a všechno dělá ve spěchu, nedokonale, na poslední chvíli. Nemluvíme teď zdaleka jen o svačinách pro Lottu, ale i o práci, placení složenek nebo chození k doktorovi.

Lotta hodila aktovku do rohu a ještě obutá vběhla do kuchyně, aby připomněla, že má zítra narozeniny. Dohoda byla, že se jde do zverimexu.

„Máš je až zítra, tak mi prosím tě nepřidělávej starosti už dneska. Podívej se, jak to tady vypadá,“ štěkne máma dost příkře, až ji to samotnou zarazí. Lotta má narozeniny teprve poosmé, tolik starostí jí zas nepřidělavá, uvědomuje si.

Lotta se nadechuje, aby řekla, že to není fér. Zalije ji pocit nespravedlnosti a fakt mámu nenávidí. Chce jenom rybu. Jednu pitomou rybičku, aby v tomhle bytě byl aspoň někdo živej, komu může všechno říct. Teda ve skutečnosti by chtěla králíčka, jenže toho jí máma nedovolí. Kdyby jely někam pryč, králíka by nikdo nepohlídal. A s sebou ho vzít nemůžou, protože... To vlastně neví proč. Máma říká, že prostě proto, ale to není žádněj normální důvod. Stejně jezdí jenom k babičce a vždycky autem, takže by klidně mohly vzít i klec. Jenže máma řekla: *Prostě ne a tečka*. Přesně takhle debilně to řekla a Lotta ji zase nesnáší. Jenže nakonec všechno, co se jí honí hlavou, polyká a neříká nic, protože moc dobře ví, že mámu nemůže naštvat, že by taky dost dobře nemusela dostat tu pitomou

rybičku ani zítra. Tak mlčí a kouká na to jablko, co je rozkrojený na lince a od rána zhnědlo.

Máma říká něco o tom, jestli tam hodlá ještě dlouho stát jako tvrdý y. To Lottu zaujme, je to jedna z těch dalších blbejch vět, co máma říká. Ještě taky že tu není pro srandu králíkům třeba. To vůbec nechápe, co jako znamená. Zase si vzpomene na králíka, na rybičku a na narozeniny.

„Co když už je zítra v tom zveríku mít nebudou?“ zeptá se pak potichu a do očí se jí trochu nalijou slzy, vlastně se jí, když se na ni podíváme zblízka, trochu i klepe brada a udělají se jí na ní dolíčky, takže vypadá jako pecka od nektarinky.

Máma chce sarkasticky pronést něco o tom, že zrovna dneska v pět odpoledne určitě všichni vykoupí všechny rybičky, ale včas se zastaví. Je jí Lotty líto. Ví, že v posledních měsících jako matka za moc nestojí. A tu rybu jí fakt slíbila.

„Tak mi podej kabelku, sjedeme tam hned,“ řekne nakonec, a pokusí se dokonce o vlídný tón.

Lottě se rozzáří oči. Máma je stejně nejlepší na světě.

OLÍVIE

Víte, lidi se většinou zabíjejí, když se jim zdá, že je jejich život úplně na hovno, dostanou se do bezvýchodné situace a suicidium, jak se sebevraždě odborně

říká, je jedinej možnej únik. Cítí se natolik unavení životem, že už nevidí jiný řešení. Chtěla jsem usnout navěky věků a nebýt. Mělo mě napadnout, že to v mém případě zase skončí nějakým průserem. Tenhle průser ale předčil všechny předchozí průsery o několik galaxií. Asi týden předtím, než jsem se zabila, jsem byla na FuckUp Night. To je takovej zábavnej pořad, kde úspěšný lidi vyprávějí o svých neúspěších. S tímhle bych je všechny strčila do kapsy. „Ahoj, jsem Olívie a posrala jsem hned začátek svojí sebevražedný kariéry. Chtěla jsem se totiž zabít, a místo toho jsem ryba a nějaká cizí holka mě v plastovém pytlíku nese kdo víkam.“ Lidi by se smáli, až by se za břicho popadali.

Největší ironií je, že jsem „bojovnice pestrá“ neboli „beta splendens“. To jsem si přečetla na akváрку, a kdyby to jenom trochu šlo, musela bych se fakt smát. Všechno jsem vzdala, kapitulovala jsem, napsala dopis na rozloučenou. Spolykala prášky, podřezala si žíly a zkusila se utopit. A najednou je ze mě *bojovnice*. Zdálo se mi, že mi život dělá naschvály, ale oproti smrti to byl úplnej žabař.

ADAM

Olívií je v České republice celkem 172. Z toho 41 v Praze. Na Facebooku, Twitteru ani Instagramu ji nenašel. „Olívie Praha“, „Olívie Praha sebevražda“ zadává do

Googlu různé kombinace a loví z paměti všechno, co mu o sobě kdy Olívie řekla, ale nemá se čeho chytit.

Vlastně o sobě mluvila hodně málo. Přesto měl Adam pocit, že ji dokonale zná. Neměl o ní sice osobní informace, ale ty hluboké, niterné, ty s ním sdílela. Nebylo vlastně vůbec důležité, odkud je, co za povolání mají její rodiče nebo ona sama. To je jen slupka, o kterou se může zajímat leda tak úředník na magistrátu. Oni dva řešili hodnotové žebříčky, politiku, štěstí, umění.

Přesně ví, co byla za člověka... Jen bohužel neví, jak se jmenovala. Přistihl se, že o ní poprvé přemýšlí v minulém čase.

Pak si ale přeci jen na jeden detail vzpomněl.

LOTTA ~~~~~

Lotta jde večeřet. Je chleba s rybí pomazánkou. „Rybi“, zopakuje máma ještě několikrát a děsně se tomu směje. Pije víno, pak se všemu vždycky hrozně směje, ale takovým způsobem, jaký Lottě vůbec nepřipadá veselý.

Po večeři se Lotta zavře v pokojíčku. Sedá si ke stolu a se zalíbením si prohlíží rybičku. Ještě jí ani nedala jméno. Přemýšlí, podle který z princezen ji pojmenuje. Nakonec jí nejlepší připadá Anna. Ta z *Ledového království*! Byla statečná a zachránila svoji starší sestru.

Všichni si mysleli, že je ta sestra zlá, ale Anna věděla, že zlá není, že se jenom neumí ovládat.

„Budeš Anna,“ říká s nosem nalepeným na sklo akvářka a snaží se mluvit zřetelně, aby jí rybička rozuměla. Pak rybu upřeně pozoruje, jako by se snad snažila z jejího výrazu vyčíst, jestli je se svým jménem spokojená. Ale ryba jen rytmicky otvírá tlamu. Lotta jí nasype krmení podle instrukcí prodavačky ve zverimexu. Sušené komáří larvy. Malinko jí uje-la ruka a nasypala jich tam moc, voda se rychle zakalila.

Chce to jít říct mámě, ale pak dostane strach. Akorát by jí vynadala. Navíc teď už má určitě nalitou další skleničku, a to už není dobrý jí zbytečně chodit na oči.

Lotta posune akvářko po stole až ke zdi, aby si udělala místo na úkoly. Má dát dohromady rodinný strom. Jména babiček a dědečků z matčiny a otcovy strany, jejich sourozence, tety, sestřenice... Paní učitelka říkala, že kdo bude mít největší strom, dostane speciální odměnu. Mají tenhle úkol udělat s celou rodinou, prý si u toho určitě užijí spoustu zábavy a osvěží si svoji rodinnou historii. Tak to paní učitelka říkala.

Lotta ví, že tuhle speciální odměnu určitě nedostane. Leda by byla odměna pro někoho, kdo bude mít nejmenší strom. Spíš větev. Protože jsou s mámou samy. Tátu Lotta nemá. Má jenom babičku Evu a ta taky nemá žádnýho dědečka.

Eva – Lenka – Lotta, vyplňuje okénka, která vyplnit umí. To s nadpisem *otec* se chystá proškrtnout černým fixem, ale na poslední chvíli si to rozmyslí. Vezme sešit prvouky a jde do obýváku za mámou. Dneska jí na to máma musí odpovědět. Je to úkol do školy. Jinak dostane špatnou známku. To přece na mámu musí fungovat!

„Mami,“ dloubne do mámy prstem. Usnula tu na gauči u televize, z koutku jí teče slina a malinko chrápe. Nic. Lotta to chce vzdát, ta odvaha, kterou jí prvouka před chvílí dodala, už je zase pryč. Proto se otáčí, že zase odejde do svého pokojíčku, ale omylem přitom kopne do lahve, která stála hned vedle sedačky.

„Co děláš, seš normální?“ spustí na ni máma.

„Promiň, já jen... Máme úkol z prvouky a potřebovala bych s ním pomoci,“ souká ze sebe.

„Tys nedávala pozor ve škole, že ho teď neumíš udělat sama?“ Máma má zase ten odpolední příkrý tón.

„Ne. Teda jo. Jo, dávala. Ale máme udělat strom naší rodiny. A je tam políčko pro tátu a já nevím, co tam mám napsat.“

„Tak tam napiš třeba kretén,“ zasměje se máma.

V pokojíčku Lotta bere černý fix a všechna políčka našťavaně zaškrťá. Utře si nudli do rukávu, popřeje Anně dobrou noc a zhasne.

Nenávidím vodu. Nikdy jsem nebyla ten typ, co by si užíval plavání nebo jiný vodní radovánky. *Radovánky. Kdo by si taky mohl užívat něco, čemu se říká radovánky.*

Plavání jsem se snažila vyhýbat už jako dítě. Kromě toho povinného ve třetí třídě se mi to docela dařilo. Máma učinila několik pokusů mě na dovolené přemluvit, abych si vzala brýle a vyzkoušela si potápění jako všechny ostatní (řekla *ostatní*, ale myslela *normální*) děti.

„No jo, naše Olívie, to je estétka, ta si tady prostě nemůže v těch brýlích dělat před klukama ostudu,“ komentovala pak nahlas, že radši ležím na dece s knížkou.

Ve skutečnosti mi byli kluci ukradený. Bylo mi ukradený i to, jak v brýlích vypadám, ale ten pocit, kdy vám voda nateče do uší, to šíleně hlasitý ticho pod hladinou, ten neznámej studenej svět a chladná oceľově šedá barva mě děsily. Pod vodou jsem si připadala sama a zranitelná.

Babička vždycky říkala, že až umře, chce, abychom ji rozprášili někde v oceánu. Mně bylo úplně jedno, co se se mnou stane, až nebudu. Jenom jsem věděla, že rozhodně nechci, aby mě někdo rozprašoval do oceánu (popřípadě spláchnul do hajzlu, což by se v naší rodině taky klidně mohlo stát). „Hoďte mě do popelnice, dejte sežrat vlkům nebo vycpěte jako exponát

do muzea, ale hlavně mě nesypete nikam do vody,“ řekla bych nejradši mámě, když jsem ji naposledy viděla. Ale ona by jenom odpověděla: „Ty seš pitomá, vid'. Takový věci se vůbec neříkaj.“ A já bych ji objala a dlouho bych brečela a ona by nevěděla proč a byla by z toho nešťastná. A tak jsem jí, když jsme se naposledy viděly, jenom řekla, že ji mám moc ráda a že jí děkuju. Ona si myslela, že jí děkuju za štrúdl, co mi upekla, protože tam kvůli mně nedala rozinky. A řekla mi, že jsem prdlá, že ona je taky zas tak moc nemusí.

Ale tohle děkuju bylo za posledních třicet dva let.

Co mi chce život?, smrt?, Bůh?, vesmír? říct tím, že jsem přes veškerý svůj strach a odpor k vodě skončila (začala?) tady v tomhle akváriu s průměrem patnáct centimetrů, zatím nevím. Někde jsem slyšela, že rybičky se časem v tomhle druhu kulatého akvária zcvoknou. Jestli mají všechny stejný myšlenky jako já, tak se nedivím. Ale to akvário je v tom úplně nevinně.

Být se všema těmahle otázkama a pochybnostma sama pod vodní hladinou je jako zhmotnění mojí největší noční můry. Kdybych tu měla aspoň Google, abych zjistila, jestli už se někomu něco podobného stalo. Ale jestli jo, asi o tom stejně nenapsal článek na Wikipedii.

Můžu si tak jenom domýšlet, co má tohle všechno znamenat. Pátrat ve vzpomínkách po tom, co jsem

kdy o sebevraždách načetla, po všech detailech, který by mohly cokoli prozradit o tom, proč jsem tam, kde jsem. Je to vzkaz, že se mám postavit svým strachům? Je to trest?

Ve většině náboženství je přece sebevražda pokládána za těžký hřích. Život je dar, daný nám Bohem, který by neměl být zavrhován. Sebevražda je proti „přirozenému řádu“, a tedy proti Božímu plánu se světem.

Jenže mně se bohužel Bůh se svým plánem se světem nesvěřoval, tak jsem nevěděla, jakou roli bych v něm měla hrát. Zpětně musím uznat, že ať byla ta role jakákoli, radši bych ji hrála v těle Olívie Soukupové než akvariijní rybky Anny.

Pokud o mě ale ta holčička bude nadále pečovat tak jako dneska večer a sypat mi sem tolik komářích larv, že ve vodě sotva vidím, dost možná mě tohohle podivného trápení brzy zbaví.

ADAM

Úterý deset hodin dopoledne, už deset let. Tenhle vztah je nejdelší v Adamově životě. Klepe na dřevěné dveře, v malém zlatém rámečku je na nich napsáno *PhDr. Arnošt Hvězda*.

Arnošt – Hvězda v oboru psychoterapie, říkalo se o něm na fakultě.

Chodit k němu na terapii stálo obvykle kromě patnácti stovek za sezení ještě hodně úsilí ho vůbec přemluvit, aby nového klienta přijal. Ale Adam na něj zapůsobil už na přednáškách, kam chodil vždycky dokonale připravený, a když mu Arnošt jednou zapisoval do indexu áčko z Obecné a speciální psychoterapie, odvážil se Adam zeptat, jestli by se ho neujal. Arnošt Hvězda se tehdy na chvíli zamyslel a pak s ledovým klidem pronesl: „Vlastně by to zrovna teď šlo, nedávno mi jeden klient suicidoval a zbylo po něm volné úterý dopoledne.“ Adam do dneška neví, jestli tehdy žertoval, ale myslí si, že ne.

Od té doby sem týden co týden chodí. Úterý, která vynechal, by se dala spočítat na prstech jedné ruky. Párkrát za to mohla nemoc, jednou pohřeb dědečka.

Po chvíli se ozve šramocení klíče v zámku a Arnošt otevře se svým obvyklým: „To už je deset, Adame? Ještě jsem ani nestihl přečíst dnešní noviny. Ale díky vám aspoň vím, že je úterý.“

Adam si odloží bundu, zuje si boty (tuhle část nesenáší, sám klienty zouvat nenutí, připadá mu to ponížující, proti etiketě, hygieně i jeho estetickému vnímání) a jde si sednout na gauč. I ten tu stojí celých deset let a bůhvíjak dlouho už tu byl předtím. Vlastně se v téhle místnosti nezměnilo snad vůbec nic. Nad psacím stolem visí obraz s krajinkou. Jsou to prý jižní Čechy, odkud Arnošt pochází, a tenhle obraz namaloval jeho vzdálený bratranec.